

nočevanje in pretepanje, da je pričakovati od te neprestano rastoče razdivjanosti najhujših posledic.

Tehtne besede duhovščine iz prižnic in posvetne kazni kompetentnih oblasti ostajajo čemdalje bolj brez uspeha in pričinja se na opasen način širiti slaba nprav tudi že sem ter tje med nježno šolsko mladežjo. Mladi šolar prične postajati surov, neotesan, nepriljuden in iz šole izpuščen mladeneč ostane lastnik vseh teh nečednosti in pa pri nas pretepalec. Kar se pa dobrih naukov vcepi v sprejemljivo mladostno srce, toliko tega dobrega semena požene žlahten sad v veselje staršev in korist ožji in širji domovini.

Otrok se mora požlahniti, da postane mladenič plemenit, mož značajan, državlján zvest in priljubljen.

Marsikdo bode dejal, da naj bi duhovništvo uplivalo z lece na mladino! — Dobro, to stori ona rada in vestno, ali temu je treba opomniti, da je duhovništvu nemogoče, tistega svariti, kogar v cerkev ni, da bi poslušal in vsprejemal dobre nauke. Divjak ne gre tje, kjer bi ga kdo karal, nego se klati raji okolu cerkvenega ozidja, zbija slabe šale in kolne ter se pridušuje na vse pretege. In če se katerokrat zrine črez cerkveni prag, tedaj pa stoji v božjem hramu, kakor da bi ga na vislice vlekel, prodaja zijala in skuša prej ko slej, dobiti pot pod noge, da se zvije izpod cerkvenega obočja.

Češepotem najde usmiljenega(?) Samaritana, ki med božjo službo toči pogubonosno žganje, tedaj se kar brez pomisleka zaleti v to špiritno kolibo, da se kakor živinče opije in omami.

Pri takem človeku je tedaj nauk kakor bob v steno. Treba je bilo poprej ga svariti ter mu priporočati, da večkrat tje zahaja, kjer čuje družega kaj, nego kvante in kletev. Postava izrečno veli, da ima šola dolžnost ne le poduka nego tudi dolžnost vzgoje. V šoli, kjer je otrok v svoji mladosti dan na dan navzoč, tam je pravo mesto, s katerega mu tekó dobrodejne, važne besede v mlado srce in vsak predmet šolskega poduka daje mnogo povoda do izpolnjevanja te častivredne naloge.

Učitelj, ki mu lepo pristuje, ter mora povse in povsod biti zrkalo čednosti, vzgled treznosti in dostojnosti, ki ima priliko, baviti se dolgo vrsto let z različnimi značaji svojih učencev, — učitelj, pravim, zamore v tem oziru neprecenljivo mnogo storiti in tako koristiti javnemu blagorju in domovini, katero mora ljubiti.

Opazovati pa je že tudi pri nas bilo, da se v šolski sobi tam pa tam čestokrat ne stori vse, kar bi se v tem storiti dalo. Tedaj pa mislim, da je bil sklep omenjenega zastopa vrlo na mestu, želeti mu je uspeha. Iv. G.

Gospodarske stvari.

Da zajci mladih sadunosnih dreves ne ogrizejo.

Veliko škodo napravijo zajci s tem, da jeseni, po zimi in v spomladi mlado sadunosno drevje ogrizejo. Posebno po drevesnicah se po zajčnem zobu na drevescih po stotine goldinarjev večasih škode napravi. Proti tej nevarnosti se mlado drevje navadno zavaruje po namaži, ki obstoji iz apna, kateremu se je nekaj kravjeka primešalo. Vendar pa je pri tem namazku nevarnost, da se v pozni jeseni ali odlušči ali pa lahko po nalivih odpere. Treba je toraj drevesca od časa do časa pregledati in z nova pomazati. Gotovo sredstvo zabraniti, da drevja zajci ne oglodajo, je slaninska kožica, s katero se drevje pomaže. Vendar pa ti namaži nekateri sadjerejci vgovarjajo češ, da se je bati, da se po nji sapne ljuknjice v drevesni koži tako zamažejo in zamašijo, da drevo preneha svoja potrebna delovanja, kakor jih življenje zahteva, redno opravljati in da tako celo drevo škodo trpi. Pa tudi še v drugem oziru slamnat zamotek ni kaj prida, ker je za drevo pretoplo in drevo omehkuži. Za najboljše varujoče sredstvo se priporoča smrekovo ali jelovo vejevje, s katerega je pa izličevje že večjidel pokapalo. Tak zamotek varuje drevo najhujšega mraza in vendar prepušča svetlobo in zrak, trpi več let in zahteva le sem pa tam kako majhno popravo. Pa tudi potroški za ta zamotek niso previsoki. Ako se drevesce pod zamotkom še z apnenim mlekom nekoliko pomaže, je to prav dobro, ker apno ne odganja le mrčesja vsake sorte, ampak preganja tudi mah in lisaje. „P. L.“

Sejmovi. 30. novembra: pri sv. Andražu v Slov. gor., v Svičini, Vržeji, Rogacu in na Bizeljskem; 4. decembra: na Gomilskem, v Konjicah, v Šmarji, Planini, na Zelenem travniku; 5. decembra: v Ljutomeru.

Dopisi.

Od sv. Lovrenca v puščavi. (Bralno društvo.) Imeniten je bil 15. dan novemb. letošnjega leta. Ta dan je namreč prvokrat slov. trobojnica slobodno zavihrala v naši okoličnici, ter je vsem dovolj jasno pričala, da tudi tukaj slov. rod še ni izmrl, temveč da se drami in vzbuja ter polagoma stopa na dan. Poleg slovenske zastave plapolala je cesarska v znamenje, da je Slovence bil in bode najzvestejši sin svojega cesarja. — Že pred leti so se naši nasprotniki oblastno širokoustili, da je ta kraj za Slovence izgubljen, da je zloglasna nemška kultura ljudstvo že toliko predelala, da je čut in ljubezen do sebe in svojega rodu izgubilo,

ter že zdavna v nemškem morju utonilo. In res, ni tajiti, da je bilo videti tako. Ubogi Slovenec, povsod zaničevan, se je tibo umaknil, javne zadeve prepustil je drugim, sam pa mirno čakal dneva, ko boče tudi smel katero spregovoriti. Žalibože! Prišlo je celo že tako daleč, da jih je veliko ali od straha ali pa iz nevednosti z nasprotniki potegnilo, ter so tako pomagali delati v sam svoj pogin.

Ljudstvo je bilo kakor uklenjeno, brez pomoči in veljave in le tu in tam je še bil najti korenjak, ki se temu nasilstvu ni upognil, temveč je kakor skala v sredi viharjih valov čakal boljših časov. Hvala Bogu! videti je, da se boljši časi že bližajo.

Že nekaj let se tukajšnji prebivalci sicer po malem pa vendar od dne do dne bolj odločno gibljejo, število naših vedno raste, in upati smemo, da se bodo sčasoma vsi spame-tovali ter stopili v krog domačih ljudi. Prej ali slej se jim odprejo oči, spregledali bodo in spoznali svojo dosedajno zмотo. Naroden čut se bode zopet vzbudil in vsplamtela bo ljubezen do zemlje domače, na kateri živimo in na kateri hočemo uživati vse tiste pravice, ki nam grede po božji in človeški postavi. — Da bodo pa ljudje imeli središče, okoli katerega se jim bode mogoče zbirati, ustanovilo se je bralno kmečko društvo, kojega prvo zborovanje se je vršilo dne 15. nov. t. l. v našem trgu in sicer v okusno okinčanih prostorih g. Pernata. Kako pametna je ta misel bila, pokazalo se je takoj prvokrat. Prišli so ljudje od vseh strani blizo in daleč, in zbralo se je tako odlično društvo, da ga je bilo veselje pogledati. Navzoči so bili najveljavnejši kmetje iz cele okolice; bilo je pa tudi mnogo drugih, in med njimi taki, ki se po svojem premoženji in spoštovanji štejejo med prve v celem okraju. Sploh rečemo, da je bilo to društvo v vsakem oziru tako odlično in izbrano, da takega sv. Lovrenc dosih-dob še ni videl. — Zborovanje je otvoril za-časni predsednik g. Gašper Lamprecht (Trnek), posestnik v Kumenu, ki je vse navzoče prisrčno pozdravil ter se jim v imenu začasnega odbora zahvalil, da so se na njegov klic v tako obilnem številu zbrali. Ko še je kratko razložil namen in pomen društva, zaklicali so vsi navzoči Njih Veličanstvu cesarju trikrat „živijo!“, na kar godba zasvira cesarsko pesem, katero vsi vkup stojé zapojó. Zdaj nastopijo pevci, ter goste mnogo časa z lepo ubranim petjem kratkočasijo. Vmes sta nastopili vrli dekleti iz Smolnika, Ivanka Hlebova in Ana Schweigerjeva, ki sta v narodni noši deklamovali dve Gregorčičevi pesmi. Lepa je beseda slovenska že sama na sebi, mnogo lepša in divnejša pa se ti zdi, ako jo slišiš iz nežnih ust zornih slovenskih deklet. Da bi pač naša dekleta vedela in spoznala, kako vrlo jih kinča

narodna zavest, niti ena bi se nam ne ponem-čurila. Prisrčna vama tedaj hvala za vajin trud, naj se vama ne mili dolgega in težavnega pota, kajti ste nam s tem mnogo pripomogli, da je bila veselica mnogovrstnejša in mikavnejša. Ravno tako se zahvaljujemo tudi vsem dragim gostom iz Ruš, Selnice, Maribora in sv. Križa, da so nas počastili. Bogoslovci v Mariboru, akademično društvo „Triglav“ v Gradcu in drugi so nas telegrafično pozdravili. Prečitala se je tudi lepa pesem v pozdrav, katero je zložil vrli kmečki sin J. V. v Lehnu. — K društvu je že ta večer pristopilo 40 udov in so se potem izvolili ti-le možje v odbor: Gašpar Lamprecht (Trnek), posestnik v Kumenu, predsednik; J. Oswald (Urbanec), starosta tukajš-njih Slovencev, posestnik v Lehnu, podpredsednik; Peter Korman (Štefan) v Kumenu; J. Pavlič (Razbornik) v Lehnu; [J. Ladinik (La-kežič) v Kumenu; J. Pajtler, kaplan; Jožef Kralj, župnik in F. Praprotnik, odborniki.

Kakor smo že rekli, se je ta veselica iz-vauredno lepo in dostojno vršila ter je to naj-lepši dokaz, kako dobro se Slovenec med svo-jimi počuti. Čas je tedaj, da stopimo povsod svoji k svojim. Zato prosimo vse rodoljube, bližnje in dalje, da naše društvo krepko podpirajo, kajti le tedaj mu bode mogoče doseči svoj prelepi namen, da budi ljudstvo k novemu narodno-zavednemu življenju, ga povzdigne v omiki, ga združi in okrepi. Bog pa naj naše delo bla-goslovi!

Iz Spodnje Savinjske doline. Nič pod solncem ni stanovitnega. Gradovi na skalovju zidani poderejo se s časom. Košati hrast, mogočna lipa stojita sto in sto let; a čas jih podere. Vse je nestanovitno, vse, kar je pod solncem, je poginu podvrženo, tudi nemčurske trdnjave. Da je temu resnica, nam je v iz-gled občina Velika Pirešca. Do letošnjega leta imeli so naši nasprotniki v tej občini eno naj-trdnejših trdnjav; bila je čuvana od močnih in velavnih vojščakov za liberalno reč; obdana je bila z močnim nemčurskim nasipom; a prišel je čas, zbudila se je narodna zavest, in glej: tudi ta trdna, skoraj nepremagljiva trdnjava je padla! Kakor slavni „Slovenski Gospodar“ že ve, zavrgli so narodni zastopniki občine v to občino se vsiljujoči nemški šulverein; zvolili so pri volitvi za državni zbor same narodne može za volilce; in 14. dan tega meseca skle-nili so pri odborovi seji „slovensko uradovanje“, kar se je takoj pričelo! — Čast in slava vrlim narodnim možem; če že bodo kosti od njih trupla v črni zemlji, njih imena ostanejo za-pisana v zlati knjigi. Blagi Slovenci! storite povsodi tako; poderite vse nemčurske trdnjave; saj se dajo podreti, samo le dobre volje in pa narodnega srca je treba. Na slovenski zemlji naj bode Slovenec gospodar. Prekucnite toraj

174

vse nemškutarske trdnjave; izvolite si v občinske zastope same vrle narodnjake; tirjajte veljavo svojemu jeziku na svojih tleh; skažite se, da ste vrli, trdni, zvesti Avstrijanci, Slovenci in Kristjani!

J. K. Savinjski.

Iz Topolšice pri Šoštanji. (O slovenskem uradovanju.) Tukaj ste dve občini Topolšica in sv. Florijan, v katerih prebivajo sami Slovenci, kateri še ne poznajo nemške agitacije. Častiti bralci cenjenega „Slov. Gospodarja“ si bodejo morda mislili, da se tamkaj lahko slovenski uraduje. Sedaj pa čujte: čisto slovenske občine trdo nemški uradujejo, ali ni to narobe svet, posebno v sedanjem času, ko se ves slovenski rod zaveda svojih pravic? Kaj pa je temu vzrok? Mislim, da je to največ krivo, ker naši možje, kateri sedijo v odboru, zelo malo ali pa nič ne čitajo slovenskih katoliških časnikov, kakor je, postavim „Slov. Gospodar“ ali koroški „Mir“ in ti možje se tudi izogibljejo Šaleške čitalnice. Zdaj si pa nekoliko oglejmo še našega tajnika. On je rodom Slovenec, od slovenskih žuljev pridelani groš mu prav dobro diši, ali Slovencem po slovensko uradovati neče.

Iz Celja. (Občni zbor katol. podpornega društva) se je obhajal, kakor smo zadnjič naznanili, v nedeljo 22. novembra „pri slonu“. Vdeleževali so se ga mnogi društveniki iz mesta in okolice, da še celo iz Konjic in iz Sevnice so bili nekateri gospodje navzoči. — Iz poročil smo povzeli, da je društvo v tekočem letu storilo korak na dalje in sicer s tem, da se je posrečilo, dozdalejšjo trirazredno dekliško šolo razširiti v četirirazrednico. Se vé, bi se to ne bilo dalo doseči brez izdatne podpore mnogoterih domačih, kakor zunanjih prijateljev „katol. podporn. društva“; hvala jim! Naznanilo se je tudi, da je visoko finančno ministerstvo poslopje šolskih sester v Celji oprostilo davkov za tako dolgo, dokler ostane odločeno za šolski poduk. To je bila prav vesela novica za navzoče ude. — Vseh stroškov smo imeli do zdaj — od 1. januarja t. l. samo — 1334 gold. 48 kr. Premilostljivemu in prevzvišenemu gospodu knezoškofu, kakor največjemu dobrotniku dekliške šole v Celji, je izrazil občni zbor najpristronejšo zahvalo. — Gosp. Miha Vošnjak, državni in deželni poslanec se zahvaljuje v imenu društva načelniku za njegovo skrb in za trud. G. drd. Iv. Dečko stavi vprašanje o stanju knjižnice v dekliški šoli; odgovor se glasi povoljno za vse navzoče. — Zbor se je sklenil v trdnem prepričanju, da bode mogoče v zupanji na božjo pomoč pa z združenimi močmi blagih društvenikov delo nadaljevati! — Po zborovanju so v društvo vstopili nekateri novi udje; mladi gospod M. D. pa je napravil med navzočimi zbirko za sirotinsko kuhinjo

vbožnih učencev in učenk iz celjske okolice; nabral je nekaj nad 20 goldinarjev!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Delegacijska zasedanja so se zaključila; ves proračun sprejel se je brez ugovora; iz tega se da sklepati, da so bila pojasnila ministrova povoljna delegatom, kateri so hoteli s svojim postopanjem dati zaupnico vkupni vladi; vkupni državni proračun za leto 1886 znaša 116,542,471 goldinarjev, od katerih 111,054,248 gld. na redne in 5,488,223 gld. na izredne potrebsčine. Ker je nastala vojna med Srbi in Bolgari, niso delegati ministra zunanjih zadev interpelirali gledé balkanskih razmer. — Policijski predsednik na Dunaju, Krticka, kateri je bil anarhistom in socijalistom hud trn v peti, umrl je 17. novembra v 62. letu svoje dobe. — Pri dopolnilni volitvi za česki deželni zbor v soboto sta bila izvoljena v skupini nefidejkomisnega veleposestva Karl grof Buquoy in Evgen Fran grof Vratislav, v skupini fidejkomisnega veleposestva pa baron Anton Dobrensky in Evgen grof Vratislav; nemški liberalci se niso udeležili volitve. — Včeraj se je otvoril Štajerski deželni zbor; pred zborovanjem udeležili so se poslanci slovesne svete meše. Po nagovoru deželnega glavarja volila sta se dva provizorična perovodji; 6 novih poslancev je dalo svojo obljubo. — Banski stol v Zagrebu odstavil je od odvetništva dra. Davida Starčevića za nedoločen čas, dra. Franka za vedno in dr. Derenčina za tri mesece. Deželni odbor sklenil je izročiti poslanca Kumičića in Radoševića sodniji. Barčić predlagal je v hrvaškem zboru, da se ban in načelnik pravosodnega oddelka tožita, ker sta dopustila, da sta se poslanca dr. Starčević in Gržanič obdržala v preiskovalnem zaporu in s tem prelomila jeden temeljnih deželnih zakonov. Zagovornišтво zaprtih dra. Starčevića in Gržaniča prevzel je poslanec dr. Hinkovič.

Vnanje države. Poročila iz srbsko-bolgarskega bojišča so večjidel zelo nezanesljiva. Iz Sofije se poročá, da so 17. t. m. Srbi napadli Slivnico iz leve in desne strani v jako obilnem številu, pa so se morali na obeh straneh umakniti Bolgarom, kateri so takoj na Srbe napadati jeli in so jih pet kilometrov daleč podili. Veliko so jih pobili in mnogo vjeli. 19. novembra se je boj začel ob 7. zjutraj. Desno bolgarsko krilo jelo se je razvijati z višave v dolino in je napadlo tri srbske čete. Srbi so se obrnili proti levemu bolgarskemu krilu. Noč je konec storila daljšnjemu prodiranju Bolgarov. 20. in 21. t. m. ni bilo nobene boja. 22. novembra vršil se je okolo višin Dragomanske soteske hud boj; na večer napra-